

CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova

APEL PUBLIC în legătură cu prevederile periculoase din proiectul de lege nr. 263 privind modificarea legislației electorale și organizarea consultărilor publice

Gribincea Vladislav · Monday, July 13th, 2020

Organizațiile semnatare, membre ale Coaliției civice pentru Alegeri Libere și Corecte (CALC),

Fac apel

Către Parlamentul Republicii Moldova:

- Să organizeze consultările publice pe marginea proiectului de lege nr. 263 cu privire la modificarea legislației electorale într-un mod transparent și cu participarea tuturor părților interesate.
- Să retragă din proiectul de lege prevederile periculoase pentru organizarea și desfășurarea unui proces electoral liber și corect, activitatea observatorilor electorali și pentru reflectarea echidistantă și corectă a campaniei electorale de către mass-media.

La 9 iulie 2020, Parlamentul a aprobat în primă lectură [proiectul de lege nr. 263](#) cu privire la modificarea legislației electorale și conexe înregistrat de un grup de deputați la 19 iunie 2020. La 25 iunie 2020, adică peste 6 zile de la înregistrare, Comisia juridică numiri și imunități a Parlamentului (Comisia juridică) a aprobat [raportul](#) prin care a propus proiectul spre aprobare pentru lectura 1, menționând că proiectul a fost elaborat de către Comisia Electorală Centrală (CEC) cu participarea mai multor organizații ale societății civile, printre care și CALC. Înainte de aprobare, Comisia juridică nu a consultat public proiectul de lege în corespundere cu prevederile legislației privind transparența decizională și ale Regulamentului Parlamentului. Cu o zi înainte, la 24 iunie 2020, CALC a lansat un [apel public](#) prin care a chemat CEC și Parlamentul Republicii Moldovei să asigure un proces transparent și incluziv în examinarea și adoptarea proiectului de lege privind modificarea legislației electorale și pregătirea de organizarea alegerilor în condiții de pandemie, care a fost ignorat de autorități.

În acest context **menționăm** că organizarea consultărilor publice a proiectelor legislative reprezintă o obligație a comisiilor permanente parlamentare și nu este nicidecum condiționat de desfășurarea procesului consultativ de alte instituții publice. Totodată, **ținem** să **precizăm** faptul

c?, aprobarea de c?tre CEC a proiectului de lege a fost precedat? de 2 ?edin?e cu reprezentan?ii CALC, la care au fost prezentate opiniile membrilor Coali?iei cu privire la amendamentele necesare la legisla?ia electoral?. Aceste ?edin?e nu pot fi considerate consult?ri sau dezbateri publice, acestea fiind organizate la solicitarea CALC ?i membrii CALC doar au prezentat opiniile lor, f?r? discu?ii cu toate p?r?ile interesate privind proiectul de lege. La 2 iunie 2020, CEC a aprobat într-un mod pripit proiectul de lege pentru modificarea legisla?iei electorale ?i a celei conexe, prin [Hot?rârea nr. 3949](#), f?r? a pune în discu?ie o parte a [propunerilor înaintate de membrii CALC](#). Ultimele, potrivit pre?edintelui CEC, urmau a fi transmise Parlamentului ?i Guvernului împreun? cu proiectul de lege votat, dar ?i publicate pe pagina web a CEC. Astfel, mai multe dintre propunerile cheie formulate de c?tre organiza?iile membre ale CALC nu s-au reg?sit în proiectul de lege respectiv.

În cazul respectiv, prin preluarea par?ial? a recomand?rilor CALC; este **imposibil? solu?ionarea real?** a problemelor identificate de c?tre membrii Coali?iei, în special cu privire la prevederile ce ?in de: introducerea principiilor sistemului electoral; regulile ce ?in de agita?ia electorală; no?iunile privind incluziunea, dizabilitatea, resursele administrative, accesibilitatea; publicarea ?i asigurarea transparen?ei în procesul de elaborare/adoptare a hot?rârilor CEC; deschiderea sec?iilor de votare în str?in?tate; mecanismul complet de examinare a contesta?iilor; claritate în formele r?spunderii juridice; prevederile din Codul Contraven?ional ?i Penal cu privire la r?spunderea pentru abaterile electorale; propunerile pentru restric?iile din art. 13 (candidarea Pre?edintelui Republicii Moldova); prevederile legii privind partidele politice etc.

Totodat?, **aten?ion?m** c? proiectul de lege nr. 263 con?ine mai multe prevederi controversate ?i chiar periculoase cu riscul de a vicia alegerile, care vizeaz? mai multe aspecte ale procesului electoral. Cele mai problematice dintre acestea vizeaz? domeniul reflect?rii campaniei electorale de c?tre mass-media, activitatea observatorilor, organizarea procesului electoral ?i în special asigurarea dreptului la vot al aleg?torilor în condi?iile epidemiologice actuale.

Mai jos sunt prezentate principalele constat?ri ?i recomand?ri ale CALC privind modificarea legisla?iei electorale ?i conexe.

În domeniul organiz?rii procesului electoral

- Printr-o prevedere expres? în Codul Electoral, CEC s? fie obligat s? elaboreze un regulament clar ?i previzibil care s? stabileasc? modul ?i condi?iile deschiderii sec?iilor de votare peste hotarele ??rii;
- P?strarea perioadei de exercitare a dreptului de vot (art. 58 alin. (7) din Codul Electoral) ?i prelungirea perioadei de activitate a biroului cu maxim 3 sau 4 ore, reie?ind din situa?ia real? din sec?ie.
- Este imperios necesar? reformarea modului de constituire ?i activitate a Comisiei Electorale Centrale, prin instituirea statutului de membru permanent pentru to?i membrii CEC ?i sporirea inten?iei institu?ionale. Reforma urmeaz? a fi efectuat? neîntârziat ?i pus? în aplicare peste un an, în vara anului 2021 când expir? mandatul actualei componen?e a CEC.

Asigurarea dreptului de vot al aleg?torului

- Este necesar? revizuirea reducerii timpului vot?rii cu 2 ore (art. 55 din Codul Electoral). În condi?iile pandemice actuale, este recomandat? extinderea timpului de votare pentru a evita aglomerarea persoanelor în birourile electorale ?i a reduce r?spândirea infec?iei Covid-19.

- Reducerea timpului de activitate a secțiilor de votare pe parcursul unei zile trebuie să fie condiționat exclusiv de extinderea perioadei de votare pe parcursul a două zile pentru toți alegătorii.

În domeniul reflectării campaniei în mijloacele de informare în masă

- Au fost ignorate majoritatea propunerilor CALC și ale ONG-urilor de media de a institui reguli clare și corecte de reflectare a alegerilor de către mass-media,
- Au fost neglijate propunerile de eliminare a prevederilor ambigue din articolele 69 și 70 ale Codului Electoral, care au pus în mare dificultate furnizorii de servicii media la ultimele scrutine electorale. Obligațiunea de a difuza dezbateri electorale "în regim de transmisiune direct" numai în orele de audiență maximă – între orele 19:00 și 22:00 în zilele lucrătoare și între 17:00 și 22:00 în zilele de odihnă", din motive obiective, nu poate fi onorată de furnizorii de servicii media.
- Proiectul propune completarea art. 84 din Codul serviciilor media audiovizuale cu două alin. noi (101 și 102), care acordă Consiliului Audiovizualului competențe ce pot fi aplicate în mod abuziv prin sancționarea discreționar a furnizorilor de servicii media, inclusiv prin suspendarea licenței de emisie. Acceptarea de către Parlamentul Republicii Moldova a acestor amendamente va avea efecte distrugătoare pentru libertatea mass-mediei din țară și, în consecință, pentru informarea adecvată a electoratului.

În domeniul observării procesului electoral

Proiectul conține prevederi care vor atenta și diminua din drepturile observatorilor, dar și a organizațiilor neguvernamentale, și anume:

- Birocratizarea accesului deplin la listele electorale și cele de subscripție, or procedura de acreditare a observatorilor deja înseamnă un efort și angajament legal;
- Încercarea de modificare a prevederilor actuale care permit acreditarea și activitatea observatorilor înainte de începerea perioadei electorale, dar și după finalizarea acesteia.

Totodată, se impun mai multe modificări ale prevederilor existente din proiectul de lege și anume:

- Includerea prevederilor privind acreditarea observatorilor din partea partidelor politice la etapa colectivă semnăturilor de subscripție, or în prezent, acest drept îl dețin doar concurenții electorali, care sunt excluși din monitorizarea acestei etape importante a procesului electoral;
- Stabilirea exactă și clară a condițiilor pentru anularea acreditării unui observator, precum și a modului de contestare a acestei decizii;
- Clarificarea prevederii privind interdicția de a face agitație electorală pentru organizațiile necomerciale, sindicale și de binefacere (art. 52 alin. (3) din Codul contravențional). În versiunea propusă, prevederea este ambiguă și poate fi aplicată abuziv prin interzicerea monitorizării alegerilor, exprimarea publică privind anumite nereguli depistate pe parcursul campaniei electorale, etc.
- Uniformizarea prevederilor propuse pentru sancționarea tuturor actorilor din sfera neguvernamentală, ori la moment spre exemplu organizațiile necomerciale pot fi sancționate pentru implicarea sub orice formă în campania electorală, iar cultele religioase doar pentru agitație electorală.
- Să fie instituită transparența datelor (nume, prenume donator; anul nașterii; locul de muncă; ocupația; sursa de finanțare) din rapoartele financiare ale concurenților electorali;

Coali?ia Civic? pentru Alegeri Libere ?i Corecte (www.alegeliber.md) este o entitate permanent?, benevol?, constituit? din 35 organiza?ii ob?te?ti din Republica Moldova cu scopul de a contribui la dezvoltarea democra?iei în Republica Moldova prin promovarea ?i desf??urarea alegerilor libere ?i corecte în conformitate cu standardele ODIHR (OSCE), ale Consiliului Europei ?i a institu?iilor specializate afiliate acestuia.

Apelul public în limba română? poate fi desc?rcat de aici: ?i în limba englez? la:

This entry was posted on Monday, July 13th, 2020 at 3:44 pm and is filed under [Nout??i](#). You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. Both comments and pings are currently closed.